

En nu

vooruit

Verkiezingsprogramma 2014 – 2018

(samenvatting)

D66

Enschede

“De gemeente speelt een steeds grotere rol in uw leven. Daarom moet u ook een veel grotere rol in uw gemeente spelen. Dat begint met stemmen op 19 maart; stemmen op D66.”

De gemeente wordt belangrijker, uw stem dus ook

Voorjaar 2014 en u mag wéér naar de stembus. Gaat u weer stemmen? Veel mensen vragen zich af of gemeentepolitiek wel belangrijk is. Ik overtuig u er graag van dat u juist bij deze gemeenteraadsverkiezingen uw stem moet laten horen.

Een ijzeren wet in de politiek is: alle politiek is lokaal. Als raadslid, wethouder en burgemeester heb ik gezien hoe dat werkt: de belangrijkste vraag moet steeds zijn ‘Wat betekent dit voorstel voor mensen in hun dagelijks leven, in hun directe omgeving?’. Voor D66 is het essentieel dat iedereen meepraat en meebeslist over de plannen die ons raken. Dat is een democratisch recht én, vinden wij, ook een democratische plicht. Het is in ieder geval de beste garantie voor politiek waarin de mens centraal staat.

Dat is belangrijk, want er moeten indringende keuzes gemaakt worden. Hoe groot wordt de klas van uw kind komend jaar? Werken beroepsonderwijs en het lokale bedrijfsleven samen tegen jeugdwerkloosheid? Worden zorg en ondersteuning van ouderen en gehandicapten op maat geleverd? Pakt uw gemeente nu eindelijk de leegstand aan van achterhaalde industrieterreinen en niet-gebruikte beeldbepalende gebouwen? Geeft uw gemeente ruimte aan bewoners die samen zonnepanelen op hun daken laten plaatsen? Heeft u als bewoner zelf over dit alles iets te zeggen? De gemeente speelt een steeds grotere rol in uw leven. Daarom moet u ook een veel grotere rol in uw gemeente spelen. Dat begint met stemmen; stemmen op D66.

D66 werkt aan een samenleving die gebouwd is op vrije mensen die zich inspannen en ontplooiën. Hierdoor wordt de samenleving als geheel sterker en rijker. Wij mensen zetten ons van nature niet alleen in voor onszelf, maar ook voor onze naasten, onze leefomgeving, de maatschappij en onze gezamenlijke toekomst. Daarom komt D66 op voor de kansen van iedereen, bijvoorbeeld via het onderwijs. Met een overheid die steunt, randvoorwaarden schept en waar nodig stuurt. D66 weet zeker dat de kracht van mensen onderling de belangrijkste maatschappelijke motor is. Wij vertrouwen op die kracht van mensen, individueel en samen.

D66-politici hebben een kenmerkende stijl: we zijn duidelijk over wat we willen, we denken in mensen en niet in groepen, we beginnen bij u en niet bij de regels en houden altijd het oog op de toekomst. Wij zijn optimistisch maar weten ook dat we hard moeten werken om onze idealen te verwezenlijken.

Gaat u zitten afwachten of u in de beste of in de slechtste gemeente van Nederland woont? Of gaat u er, samen met D66, voor zorgen dat uw gemeente de handschoen oppakt? U kunt het verschil maken. Zeker hier in Enschede, in uw eigen omgeving!

Wacht niet af. Stem op 19 maart. Beter nog; stem D66!

Alexander Pechtold

Focus op economie

Ondernemerschap

- Het bedrijfsleven zit aan het stuur, de overheid faciliteert.
- De gemeente subsidieert bedrijven niet, maar zorgt wel voor een goede basis. Zo kunnen innovaties een extra duwtje in de rug krijgen – met alle positieve gevolgen van dien.
- De economie is niet alleen lokaal of regionaal, maar ook internationaal. Enschede, Twente en Overijssel staan economisch niet op zichzelf. Enschede trekt het beste samen op met de rest van de regio, inclusief onze Duitse burens.
- De regeldruk op bedrijven wil D66 in overleg met het bedrijfsleven verminderen.

Blijven meedoen

- D66 vindt dat iedereen talenten heeft om op zijn of haar eigen manier deel te nemen aan de samenleving. Dit betekent dat bijstandsgerechtigden ook meedoen en zich blijven ontwikkelen. Zo kan iedere bijstandsgerechtigde bijvoorbeeld twee dagen in de week vrijwilligerswerk doen.
- D66 wil dat werkzoekenden makkelijker in de hele regio naar werk kunnen zoeken, ook in Duitsland. Regels die dat te moeilijk maken, moeten worden aangepast of mensen moeten hier hulp bij krijgen.
- D66 geeft speciale aandacht aan jongeren, omdat zij, met een heel leven voor zich, het maximale uit zichzelf moeten kunnen halen. Daar hebben jongeren zelf en de rest van de samenleving baat bij. Daar waar keuzes gemaakt moeten worden, kiest D66 voor het accent op jongeren.
- D66 vindt voldoende arbeidsplaatsen in een sociale werkplaats belangrijk, maar accepteert dat niet alle huidige werknemers daar in de toekomst kunnen blijven werken. Als mensen de capaciteiten hebben om elders op de arbeidsmarkt aan de slag te gaan, eventueel met ondersteuning, dan moeten ze die kans grijpen.

Investeer in onderwijs

- D66 wil investeren in mensen. Mensen die vertrouwen op hun eigen kracht en talenten. Kinderen die goed onderwijs krijgen in schone, klimaatneutrale schoolgebouwen. De meest duurzame investering is investeren in mensen die de toekomst maken.
- D66 wil brede scholen verder ontwikkelen tot alles-in-1-scholen of zogenoemde integrale kindcentra. Hier werken kinderopvang, voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang, sport en cultuur nauwer samen met de basisschool.

- Goed onderwijs is voor iedereen toegankelijk, ook voor kinderen voor wie een geschikte school wat verder weg is. Leerlingenvervoer kan nog wel beter geregeld worden, ook voor de ouders. De gemeente moet daarom het gesprek aangaan om de lestijden van scholen voor speciaal onderwijs beter af te stemmen op die van reguliere scholen.
- D66 wil dat meer scholen buiten schooltijd gebruikt kunnen worden voor bijvoorbeeld sport, cultuur of buitenschoolse opvang.
- Onderwijs is een samenspel tussen de arbeidsmarkt en onderwijsinstellingen. Het geven van onderwijs is en blijft de verantwoordelijkheid van scholen en schoolbesturen, maar de gemeente wil bijdragen waar zij dat kan. Door bedrijven en scholen nog meer met elkaar te verbinden, sluiten opleidingen beter aan bij wat gevraagd wordt door bedrijven.
- D66 vindt het belangrijk om bij beroeps- of schoolkeuze de voorlichting niet alleen op de kinderen te richten, maar ook de ouders hierbij te betrekken.

Gezonde stad

- D66 gaat uit van wat mensen wél kunnen, in plaats van wat ze niet kunnen. Mensen moeten zo lang en zoveel mogelijk zelfstandig en zelfredzaam kunnen blijven.
- D66 maakt zich al jaren hard voor slimmer georganiseerde zorg, dicht bij de mensen. De komende jaren zal de gemeente wel minder geld kunnen uitgeven aan zorg en welzijn. Het is daarom nodig de zorg, samen met de stad, anders te organiseren, zodat mensen die afhankelijk zijn van ondersteuning daarop kunnen blijven rekenen. Van mensen zal ook vaker een eigen bijdrage gevraagd worden, afhankelijk van financiële draagkracht.
- Preventie is investeren in de toekomst. Het draagt bij aan de gezondheid en het betaalbaar houden van de zorg op de lange termijn.
- Mensen voeren zoveel mogelijk zelf de regie over hun leven. Met hulp van familie, vrienden, burens en andere vrijwilligers kan dat ook. Als meer zorg nodig is dan de omgeving kan bieden, dan moet professionele hulp beschikbaar zijn.
- Mensen krijgen de ruimte om zelf invulling te geven aan het organiseren van zorg en ondersteuning. D66 vindt een persoonsgebonden budget (PGB) daarvoor een goed instrument, omdat het ruimte biedt voor eigen keuzes en maatwerk.
- Het werk van mantelzorgers is belangrijk. D66 wil daarom zorgen voor een goede ondersteuning van mantelzorgers, bijvoorbeeld als de zorgtaak tijdelijk te zwaar wordt. Mantelzorg mag niet gebruikt worden als excuus om te bezuinigen.
- De rol van vrijwilligers in de samenleving is zeer waardevol. D66 wil dat de gemeente verenigingen en andere organisaties met vrijwilligers ondersteunt, bijvoorbeeld op het gebied van scholing of een gezamenlijke aansprakelijkheidsverzekering.
- D66 is voorstander van de overgang van de jeugdzorg van het Rijk naar de gemeenten. De gemeente kan de zorg voor kwetsbare kinderen zoveel mogelijk in de eigen omgeving organiseren, afgestemd met school en eventuele begeleiding. Ondanks de bezuinigingen hebben we de gezamenlijke verantwoordelijkheid dat niemand tussen wal en schip valt en iedereen kan rekenen op goede zorg.

- D66 wil dat de gemeente zorgaanbieders selecteert op prijs én kwaliteit. De zorgvrager en de zorgverlener zorgen er samen voor dat de passende zorg wordt geleverd, waarbij verspilling en onnodige zorg worden voorkomen.
- D66 wil dat de zorg zoveel mogelijk kleinschalig en wijkgericht wordt georganiseerd. Het uitgangspunt is “één huishouden, één plan, één hulpverlener”. De manier waarop dat in Velve-Lindenhof is geregeld is daarvan een goed voorbeeld. Daarom worden er voor elke wijk wijkteams ingericht, die zichtbaar en herkenbaar zijn.
- De belangrijkste voorzieningen zijn in de wijk aanwezig. D66 wil de functie van het wijkwelzijnswerk in stand houden. Voor wijk- en buurtcentra geldt dat de gemeente creatief kijkt naar het combineren van functies in de wijk.

Groene en duurzame stad

- Een duurzame ontwikkeling van Enschede is voor D66 essentieel voor een goede toekomst van de stad. In een duurzame stad verdienen investeringen zich economisch en maatschappelijk terug. Duurzaamheid is meer dan alleen het terugdringen van CO₂-uitstoot of het behoud van groen en milieu. Duurzaamheid betekent dat je niet opmaakt wat onvervangbaar is, zeker niet ten koste van toekomstige generaties.
- D66 wil speciale aandacht voor het buitengebied rondom Enschede in samenwerking met omliggende gemeenten.
- D66 wil duurzaam omgaan met de onbebouwde ruimte buiten de stad door nieuwe bedrijven en woningen eerst in te passen in de bebouwde kom. Op de Usseler Es wordt dus geen nieuwe bebouwing toegestaan.
- D66 is voorstander van het principe dat de vervuiler betaalt en wil een ander systeem voor het ophalen van afval. Inwoners gaan dan bijvoorbeeld betalen voor het aantal keren dat een afvalcontainer wordt aangeboden (diftar).
- D66 wil opwekking en gebruik van duurzame energie stimuleren, bijvoorbeeld door zonnecellen te installeren op braakliggende terreinen en te bemiddelen tussen verschillende (innovatieve) initiatieven.

Levendige stad

- D66 wil dat Enschede een stad is waar de openbare ruimte levendig, groen, veilig en toegankelijk is en wonen, werken en recreëren naast elkaar en vermengd met elkaar bestaan. D66 wil dat de gemeente initiatieven die in de stad ontstaan stimuleert en verbindt en alleen reguleert waar dat nodig is. Inwoners en ondernemers moeten zoveel mogelijk de ruimte krijgen hun eigen (leef)omgeving in te richten.

- De inwoners van Enschede weten, zeker in hun eigen wijk, welke onderwerpen belangrijk zijn en aandacht en geld nodig hebben. Voorbeelden zijn het openbaar groen, de wijkvoorzieningen, parkeerplaatsen, speeltuinen en openbare verlichting. D66 wil daarom doorgaan met de wijkbudgetten. De activiteiten en het budget worden uitgebreid, zodat inwoners nog meer kunnen bepalen wat er gebeurt in hun wijk.
- D66 wil niet verder bezuinigen op het (groen)onderhoud in de stad, maar wil bij het onderhoud wel meer samenwerken met bedrijven en inwoners.
- D66 wil dat nieuwe woningen worden gerealiseerd binnen de bebouwde kom. Er zijn voldoende leegstaande locaties in de stad en in nog niet volledig ontwikkelde locaties als de Eschmarke.
- Er worden geen nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld, maar bestaande bedrijventerreinen worden eerst volgebouwd. Op de Usseler Es wordt geen nieuwe bebouwing toegestaan.
- D66 vindt dat studenten een belangrijke bijdrage leveren aan de levendigheid en ontwikkeling van Enschede. Het is belangrijk om de stad en universiteit nog beter met elkaar te verbinden om te zorgen dat studenten na hun studie in Enschede willen blijven.
- Om leegstand te voorkomen wil D66 dat de gemeente gebieden kan aanwijzen waar het eenvoudiger is om tijdelijke initiatieven te ontplooiën. De gemeente zal voor die gebieden de regelgeving moeten versoepelen en eigenaren zullen aangespoord worden om langdurige leegstand tegen te gaan. D66 wil onderzoeken of een leegstandtaks een goed middel is om leegstand te voorkomen of bestrijden.
- D66 wil dat braakliggende terreinen binnen en buiten de stad tijdelijk gebruikt kunnen worden voor bijvoorbeeld een speeltuin, een moestuin of zonnepanelen.

Bereikbare stad

- D66 kiest voor een realistisch mobiliteitsbeleid, dat past bij een compacte stad. Dat betekent veel ruimte voor fiets en bus, maar ook een goede bereikbaarheid van economische centra met de auto.
- Juist de bedrijventerreinen (bijvoorbeeld Zuiderval of Kennispark) zorgen voor de banen die onze stad hard nodig heeft. Een goede bereikbaarheid met de auto is op die plekken belangrijk.
- Er zijn geen nieuwe wegen nodig om de bereikbaarheid van Enschede te verbeteren. Wel moeten bestaande drukke kruispunten en wegen beter doorstromen. D66 wil de doorstroming van de invalswegen van de stad verbeteren, in eerste instantie de Auke Vleerstraat en de Zuiderval.
- D66 is tegen de aanleg van de Noordelijke Ontsluiting Enschede Kennispark (NOEK), omdat de weg door een waardevol groen gebied gaat lopen en te duur is. We willen andere maatregelen om het probleem van bijvoorbeeld sluipverkeer in Enschede-Noord op te lossen.
- D66 wil zo spoedig mogelijk de onoverzichtelijke en vaak gevaarlijke verkeerssituatie in de Molenstraat aanpakken, zowel bij de Deurningestraat als bij de Oldenzaalsestraat.
- D66 wil dat 30 km-zones zo ingericht worden dat je er niet harder kunt rijden dan 30 km per uur.
- De afgelopen jaren is er veel te vaak gedacht in 'automobiliteit' in plaats van 'mobiliteit', waar met name fietsers de dupe van zijn geworden. D66 vindt dat de fietser een belangrijke plek

verdient in het verkeer en wil daarom “fietsradialen” aanleggen. Dit zijn fietsroutes vanuit elk stadsdeel naar het centrum en langs belangrijke economische centra en onderwijsinstellingen.

- Fietspaden worden zoveel mogelijk gescheiden van het autoverkeer. Vooral op plekken waar de invalswegen en de singels elkaar kruisen is veel te verbeteren aan de veiligheid van fietsers (vaak scholieren en studenten), maar ook van automobilisten.
- Om meer mensen op de fiets te krijgen, wil D66 de fietsenstalling bij het station verder uitbreiden. Ook krijgen fietsers bij regen voorrang op kruispunten door het plaatsen van regensensoren in de verkeerslichten.

Tolerante stad

- Enschede moet een stad zijn waar iedereen zich vrij en veilig voelt. Discriminatie vanwege afkomst, levensovertuiging, seksuele geaardheid of geslacht is onacceptabel. Het veiligheidsbeleid kan en moet beter, en inwoners en ondernemers moeten meer worden betrokken bij de aanpak van overlast en criminaliteit. De afweging tussen veiligheid en beperking van individuele vrijheden en privacy moet steeds zorgvuldig worden gemaakt.
- Veiligheid en criminaliteit zijn lokale thema's, maar gaan ook over grenzen. Een goede samenwerking met andere gemeenten in de regio, maar ook onze Duitse burens, is belangrijk. Er zal speciale aandacht moeten zijn op de gebieden waar Enschede en Twente minder goed scoren dan het landelijk gemiddelde: verkeersveiligheid, diefstal van fietsen, brom- en snorfietsen en winkeldiefstal.
- D66 wil de productie en het gebruik van cannabis beter reguleren. De huidige gedoogsituatie is geen oplossing. D66 wil een proef met gelegaliseerde teelt doen. Het bestaande afstandscriterium voor coffeeshops blijft bestaan: overlast voor scholen door coffeeshops wordt zo beperkt.
- De huisvesting van studenten in de wijken zorgt in een aantal gevallen voor te veel overlast. D66 vindt dat studenten volwaardig inwoner zijn van Enschede, een positieve bijdrage aan de stad leveren en warm onthaald moeten worden. Huisvesting moet recht doen aan de wensen van studenten, maar met oog voor de leefbaarheid in de wijk.
- De overheid, in het bijzonder de politie, krijgt steeds meer mogelijkheden om de veiligheid te verhogen, bijvoorbeeld door het gebruik van camera's. D66 vindt dat vooraf goed moet worden ingeschat wat de mogelijke gevolgen zijn voor de veiligheid én de privacy. Pas dan kan goed worden afgewogen of een verhoging van de veiligheid in verhouding staat tot een vermindering van privacy.
- Nederland loopt voorop als het gaat om gelijke rechten voor LHBT'ers (lesbische vrouwen, homo's, bi's en transgenders), maar de emancipatie is allesbehalve voltooid. D66 blijft aandacht vragen voor gelijke rechten voor LHBT'ers.

Bruisende stad

- De stad wordt gevormd door haar inwoners. In een stad leef je met elkaar. Mensen, bedrijvigheid, cultuur en evenementen maken de stad levendig en divers. D66 vindt dat Enschede een stad moet zijn met een helder en onderscheidend profiel voor (nieuwe) inwoners, bedrijven en bezoekers. Studenten leveren hier een bijzondere bijdrage aan, tijdens hun studie en daarna.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het aanbieden van een culturele basisinfrastructuur: theaterzalen, een poppodium en een muziekschool. D66 wil daarnaast dat de gemeenteraad de kaders stelt waar een goede culturele basisinfrastructuur in Enschede aan zou moeten voldoen op het gebied van theater, beeldende kunst, popmuziek, dans, klassieke muziek en cultuurhistorie. Cultuurinstellingen en –initiatieven krijgen de ruimte en vrijheid om deze kaders in te vullen vanuit hun artistieke visie en kwaliteit.
- Evenementen zijn belangrijk voor de uitstraling van de stad. D66 wil dat evenementen subsidies krijgen die geleidelijk worden afgebouwd. Dit geeft evenementen de tijd en ruimte, maar ook de verplichting om hun toegevoegde waarde voor de stad te bewijzen. Op die manier is er bovendien ruimte om meer initiatieven te ondersteunen.
- D66 wil dat er meer wordt gedaan om de gevolgen van leegstand in de binnenstad aan te pakken. Een manier om dat te doen is ruimte geven aan tijdelijke winkels (*pop-up shops*) en de versoepeling van regelgeving.

Financieel solide stad

- D66 wil een realistisch bestuur voor Enschede met een financieel gezond huishoudboekje. De gemeente heeft te lang te veel op de pof geleefd en er zijn te grote financiële risico's aangegaan. D66 vindt dat de gemeente haar financiën op orde moet hebben, voor nu en voor de toekomst. De gemeente mag niet speculeren op toekomstige winsten en moet zijn ambities realistisch houden.
- D66 houdt onverminderd vast aan de conclusies en aanbevelingen van de gemeenteraadscommissie die het grondbeleid heeft onderzocht. Met name het wensdenken en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties voor de stad kunnen voorkomen worden door geen onbetaalbare beloften te doen aan de stad.
- Te vaak zijn projecten met veel te positieve aannames gestart. Het Muziekkwartier, IJsbahn Twente en de uitbreiding van Aquadrome zijn hiervan voorbeelden. D66 wil daarom bij het starten van een nieuw project een risico-opslag invoeren. Het blijft dan mogelijk om te investeren in de stad, maar wel op een financieel duurzame manier.
- Er gaat wat D66 betreft geen extra geld van de gemeente meer naar Luchthaven Twente, ADT of andere organisaties die gericht zijn op de ontwikkeling van een luchthaven in Twente.

- Op het gebied van gemeentelijke samenwerking zijn veel kansen, maar er zijn ook risico's. De democratische controle op organisaties waarin gemeenten samenwerken is te vaak niet goed geregeld. D66 wil dat de gemeenteraad de controle op de financiën en het beleid van deze organisaties vasthoudt.

Open en transparante gemeente

- D66 gaat uit van de kracht van het individu en de gedachte dat de gemeente er is voor haar inwoners, en niet andersom. Politiek gaat over mensen. D66 vindt dat iedereen daarom moet kunnen begrijpen waar de politiek over gaat, hoe het werkt en hoe je kunt deelnemen. Het is de taak van de politiek en de gemeenten om inwoners te betrekken.
- D66 vindt dat bij alles wat de gemeente doet de inwoner centraal moet staan. De gemeente kan veel meer gebruikmaken van de denkkraft en inbreng van de samenleving; niet alleen bij beslissingen over wat er in de wijken gebeurt, maar ook bij andere onderwerpen.
- Digitale peilingen in de stad en de wijken gaan zorgen voor vroege inspraak en de mogelijkheid om mee te denken over goede oplossingen voor Enschede. Via digitale nieuwsbrieven over bepaalde thema's of wijken kunnen inwoners beter op de hoogte blijven van wat de gemeente doet en van plan is.
- D66 vindt dat de openingstijden van de publieksbalies nog onvoldoende passen bij deze tijd. De balies zijn nu één avond per week open en op zaterdag niet, hoewel veel inwoners juist dan tijd hebben om het gemeentehuis te bezoeken. D66 wil de openingstijden daarom aanpassen.

Luchthaven

In aanloop naar de raadsperiode 2010-2014 is door D66 een helder standpunt ingenomen over de ontwikkeling van de Twente Airport: NEE! D66 heeft zich altijd zeer kritisch opgesteld tegenover de doorstart van de luchthaven in deze vorm. Niet omdat we tegen werkgelegenheid of internationale handel zijn, maar omdat het ten koste gaat van het groene hart van Twente en de plannen zonder overheidssteun onrealistisch en onhaalbaar zijn.

De gemeente Enschede en provincie Overijssel hebben in 2013 een overeenkomst gesloten met een exploitant en de luchthaven zal vermoedelijk toch ontwikkeld worden. We zullen ervoor waken dat elke stap die gezet gaat worden alleen gezet wordt als het noodzakelijk is om zo onnodig verlies van geld en groen te voorkomen. Zo hoeft niet alle infrastructuur direct aangelegd te worden, dat kan ook als na een aantal jaren blijkt dat de luchthaven inderdaad zo hard gaat groeien als de voorstanders ons willen doen geloven.

Als er bij de ontwikkeling toch nog een kink in de kabel komt, bijvoorbeeld door een besluit van de Europese Commissie over staatssteun, dan vindt D66 dat de plannen definitief gestopt moeten worden. Er kan dan gewerkt worden aan een alternatieve invulling van het gebied. Daarbij willen we nadrukkelijk rekening houden met de (economische) gevolgen voor het omliggende gebied en de beoogde werkgelegenheidsdoelstellingen loskoppelen van het gebied.

Richtingwijzers D66

De uitgangspunten van D66 zijn vastgelegd in vijf 'richtingwijzers'. Deze geven richting aan het denken en de ideeënvorming binnen de partij, maar hebben niet de status van dogmatische waarheden.

Vertrouw op de eigen kracht van mensen

Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Denk en handel internationaal

Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt. Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

Beloon prestatie en deel de welvaart

Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden, dragen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving

Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

Koester de grondrechten en gedeelde waarden

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit, geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschikt. Wij beschermen de grondrechten van onszelf en anderen.